Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	WNS - Pomiędzy magią a religią: homo religiosus czy homo magicus? Oblicza człowieka od pradziejów po współczesność, PG_00179114		
Kierunek studiów	Historia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2025/2026
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na odległość (e-learning)
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski Polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Krzysztof Ulanowski	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Krzysztof Ulanowski	

Formy zajęć

Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30

W tym liczba godzin zajęć na odległość: 30.0

Adresy kursu na platformie eNauczanie:

Moodle ID: 13430 Pomiędzy magią i religią. 2025/2026
https://mdl.ug.edu.pl/course/view.php?id=13430

Aktywność studenta i liczba godzin pracy

Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu

Wykład podejmuje próbę rekonstrukcji i analizy napięć oraz wzajemnych relacji między magią a religią w kontekście antropologicznym, socjologicznym i historycznym. Punktem wyjścia jest pytanie o tożsamość człowieka jako istoty religijnej (*homo religiosus*) i/lub magicznej (*homo magicus*), co prowadzi do refleksji nad granicami, zbieżnościami i funkcjami tych dwóch systemów znaczeń w różnych kulturach i epokach.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	Wiedza: Student/ka zna podstawowe pojęcia związane z magią, religią i rytuałem w różnych kontekstach kulturowych i historycznych. Posiada wiedzę na temat różnic i podobieństw między systemami religijnymi a praktykami magicznymi. Zna najważniejsze teorie interpretujące zjawiska magiczne i religijne w humanistyce i naukach społecznych. Student/ka wykazuje otwartość i szacunek wobec różnorodnych systemów wierzeń i praktyk kulturowych. Rozumie rolę religii i magii w kształtowaniu tożsamości jednostek i wspólnot. Potrafi prowadzić dialog i debatę na tematy światopoglądowe w sposób merytoryczny i tolerancyjny. Student/ka potrafi analizować i interpretować teksty źródłowe i współczesne opisy praktyk religijnych i magicznych. Umie wskazać funkcje społeczne i kulturowe praktyk magicznych oraz religijnych w różnych epokach i społeczeństwach. Potrafi krytycznie ocenić zjawiska z pogranicza magii i religii w kontekście antropologicznym, socjologicznym i historycznym.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport

Treści przedmiotu

Od wierzeń prehistorycznych, przez religie starożytnych cywilizacji Mezopotamii, Egiptu i Grecji, po współczesne zjawiska synkretyczne i nowe formy duchowości wykład określa zmienne formy ekspresji sakralności, działania rytualnego i transcendencji. W centrum rozważań znajduje się człowiek jako podmiot i twórca światopoglądów, w których magia i religia często współistnieją, konkurują lub wzajemnie się przenikają.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Obecność/aktywność	80.0%	25.0%
Prezentacja/projekt	80.0%	75.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur	Frazer J.*, Złota gałąź Studia z magii i religii, Kraków 2023.* ***Malinowski B.,*** Magia, nauka i religia. Warszawa 1990. *Douglas M., Czystość i zmaza. Analiza pojęć nieczystości i tabu. Warszawa 2007.* *Campbell J., Bohater o tysiącu twarzy, Kraków 2013.*
Uzupełniająca lista lektur	**CZERNIK S.**, *Trzy zorze dziewicze. Wśród zamawiań i zaklęć*, Łódź 1968. **MOSZYŃSKI K**, *Kultura ludowa Słowian*, vol. 2. *Kultura duchowa*, Kraków 1934. Ceklarz K., Janicka-Krzywda U., *Góralskie czary. Leksykon magii Podtatrza i Beskidów Zachodnich*. Zakopane 2024. Koprowska-Głowacka A., Czarownice z Pomorza i Prus, Gdynia 2021.
Adresy eZasobów	

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	**Czy magia może być uznana za formę religii? A może odwrotnie religia to "uprawomocniona" forma magii?** **W jaki sposób rytuały religijne różnią się od praktyk magicznych? Czy zawsze można je odróżnić?** **Czy magia i religia wykluczają się nawzajem, czy też współistnieją w obrębie jednej kultury/religii?** **Na czym polega różnica między wiarą w cuda a praktyką magiczną?** **Jaką funkcję pełniła magia w społeczeństwach tradycyjnych i czy pełni ją nadal w społeczeństwach nowoczesnych?** **Dlaczego magia była (i jest) traktowana jako zagrożenie przez religie instytucjonalne?** **Czy nauka całkowicie wyparła magię, czy może z nią współistnieje?** **Jaką rolę odgrywa magia i religia w konstruowaniu tożsamości indywidualnej i zbiorowej?** **Jakie mechanizmy wykluczenia religijnego i kulturowego są widoczne w stosunku do czarowników, wiedźm, magów?** **W jaki sposób kultura popularna współczesna redefiniuje pojęcia religii i magii?**
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.